

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра «Сестринська справа»

**Силабус
навчальної дисципліни
«Військово-медична допомога
та медицина надзвичайних ситуацій»**
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

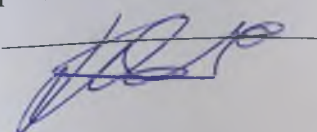
Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина»

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма викладання: денна

Затверджено на засіданні
Кафедри «Сестринська справа»
Протокол № 1 від «31» серпня 2021
р.
Завідувач кафедри д.м.н., професор
Заболотнов О.В.

2021

1. Загальні положення

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради прагне зберегти територію закладу місцем роботи та навчання для викладачів, співробітників і студентів, де немає будь-яких форм забороненої дискримінації та переслідувань. Якщо у вас є сумніви з приводу такої поведінки, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62) або куратора групи.

Заклад вищої освіти запрошує на навчання студентів з обмеженими можливостями. Створені умови для здобуття вищої освіти дітьми-інвалідами (інклюзивна освіта), дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та студентів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та студентів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради».

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин студентами інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання студентами Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради дотримується стандартів, які сприяють повазі і людській гідності в освітньому середовищі, академічній доброчесності та професіоналізму. Сексуальні провини і насильство у відносинах в будь-якій формі суперечать місії і основним цінностям інституту, порушують політику інституту. Якщо ви, або хтось із ваших знайомих постраждав від сексуального насильства, переслідування або сексуальної експлуатації, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62).

2. Структура силабусу навчальної дисципліни

2.1 Загальна інформація про викладача

Назва дисципліни	Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій
Викладач	Серебряков Олександр Михайлович
Профайл викладача	https://www.zhim.org.ua/kaf_ss.php
Контактний телефон	067-788-99-48
E-mail:	a_ser@ukr.net
Сторінка дисципліни	в системі інтранет
Консультації	<i>Консультації:</i> Понеділок та Четвер з 14.00 до 14.40 <i>Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+38067974 1922), електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30</i>

2.2 Назва навчальної дисципліни

«Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій»

2.3 Призначення навчальної додисципліни

«Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій» – висвітлює основні, найбільш актуальні питання щодо надання медичної допомоги військовослужбовцям в бойових умовах на догоспітальному етапі та постраждалим в районах техногенних катастроф та стихійних лих, концентрує свої зусилля як на теоретичних так і на практичних питаннях для забезпечення високого рівня професійної підготовки майбутніх фахівців.

2.4 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій»** є забезпечення високого рівня професійної підготовки парамедиків для надання екстреної медичної допомоги пораненим, хворим та ураженим на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій.

2.5 Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни **Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій** є:

- забезпечення досягнення майбутніми фахівцями високого рівня знань і практичних навичок для надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі;
- усвідомлення, що від того, наскільки своєчасно, професійно й чітко буде надано екстрену медичну допомогу військовослужбовцям на полі бою, хворим та постраждалим в районах техногенних катастроф та стихійних лих на догоспітальному етапі, настільки підвищаться шанси щодо збереження їх життя та успішного лікування на подальших етапах медичної евакуації.

2.6 Формат навчальної дисципліни

Викладання дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як аудіо та відео, інтерактивні елементи, і т.п., формат очний.

2.7 Результати навчання

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки молодшого спеціаліста дана дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

- здатність навчатися та самонавчатися;
- здатність бути критичним та самокритичним;
- здатність діяти на підставі етичних суджень;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність;
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;
- здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності ;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- відповідально ставитися до завдань і обов'язків.

Спеціальні:

- здатність оцінити місце події на наявність загроз власному життю і життю інших людей, виявити фактори, що впливають на стан та здоров'я пацієнтів та забезпечити власну безпеку;
- здатність зберігати недоторканість місця події, речових доказів та взаємодіяти з іншими екстреними службами;
- здатність обстежити хворих і постраждалих на наявність невідкладних станів;
- здатність проводити медичне сортування;
- здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;
- здатність надати екстрену медичну допомогу при травмах чи захворюваннях дихальної, серцево-судинної, ендокринної, імунної, нервової систем, системи травлення та сечостатевої системи, при психічних розладах, при пошкодженнях опорно-рухового апарату, при дії зовнішніх факторів та при пологах;
- здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;
- здатність здійснювати медичні процедури і маніпуляції: інгаляції, ін'єкції; забезпечувати внутрішньокістковий та периферичний внутрішньовенний доступи;
- здатність виявляти та надавати допомогу при побічних реакціях на лікарські засоби.

Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення дисципліни:

- знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги при роботі з пораненими та враженими пацієнтами на полі бою, на етапах медичної евакуації та в осередках надзвичайних ситуацій на догоспітальному етапі;

2022	3	6	223 «Медсестринство»	3,5 / 105	2	ПМК	Нормативна
------	---	---	----------------------	-----------	---	-----	------------

2.9 Політика навчальної дисципліни

Положення про розробку силабусів навчальних дисциплін; Положення про дистанційне навчання, Положення про організацію освітнього процесу, Порядок ліквідації академічної заборгованості студентів, Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти, Положення про порядок створення та організацію екзаменаційної комісії, Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях науково-педагогічних, Положення про порядок проведення практики студентів, Положення про порядок відпрацювання студентами пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять, Положення про перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці для студентів, Положення про академічну мобільність, Положення про диплом з відзнакою, Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти та ін.

2.10. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години, аудиторія	Тема, основні питання <i>(розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)</i>	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль I. Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій							
За розкладом 2 год.	<p>Тема 1. Організація екстреної медичної допомоги пораненим та хворим на догоспітальному етапі у бойових умовах.</p> <p>Особливості організації медичної служби ЗС України. Медичний персонал ЗСУ та роль парамедика в наданні екстреної медичної допомоги пораненим та хворим на догоспітальному етапі в бойових умовах.</p> <p>Загальні втрати особового складу військ. Основні принципи медичного забезпечення військ: своєчасність, безперервність та послідовність, спадкоємність.</p> <p>Особливості та порядок надання домедичної та медичної допомоги пораненим та хворим на догоспітальному етапі у бойових умовах: під вогнем, в укритті, під час евакуації.</p> <p>Ведення обліково-звітної медичної документації.</p>	Лекція	Презентація	1, с. 8-34	Опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу
За розкладом	Тема 2. Медичне сортування	Лекція	Презентація	1, с. 66-77	Опрацювати теоретичний	0	Згідно розкладу

2 год.	<p>поранених та хворих на догоспітальному етапі у бойових умовах. Принципи обстеження та надання медичної допомоги пораненим та хворим на догоспітальному етапі у бойових умовах.</p> <p>Мета, основні завдання та принципи медичного сортування на догоспітальному етапі.</p> <p>Проведення медичного сортування в осередку санітарних втрат (на полі бою). Медичне сортування поранених та хворих на етапах медичної евакуації. Сортувальні групи (категорії) поранених та хворих.</p> <p>Сортування поранених та хворих на медичному пункті батальйону.</p> <p>Проведення первинного огляду поранених у бойових умовах згідно алгоритму CABCDE.</p> <p>Проведення вторинного огляду поранених у бойових умовах відповідно до вимог AMedP-24 згідно алгоритму «з голови до п'яток».</p> <p>Роль парамедика в проведенні ліквально-евакуаційних заходів у військах.</p>				матеріал		
--------	---	--	--	--	----------	--	--

<p>За розкладом 2 год.</p>	<p>Тема 3. Принципи усунення станів безпосередньої загрози для життя: масивної крововтрати, порушення прохідності дихальних шляхів, розладів дихання.. Мінно-вибухова травма. Травматичний шок. Біль. Контроль болю.</p> <p>Військово польова хірургія. Організація хірургічної допомоги пораненим (ураженим) на догоспітальному етапі в бойових умовах.</p> <p>Види медичної допомоги: перша медична допомога, долікарська медична допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована допомога, спеціалізована допомога.</p> <p>Вогнепальна рана, класифікація вогнепальних ран, Особливості сучасних бойових поранень. Масивна зовнішня кровотеча, основні принципи надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі.</p> <p>Порушення прохідності дихальних шляхів та розлади дихання, і принципи надання екстреної медичної допомоги.</p> <p>Мінно-вибухові поранення, класифікація, клінічні ознаки, надання екстреної медичної допомоги пораненим із мінно-вибуховою травмою на догоспітальному етапі.</p> <p>Причини і частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни. Клініка в різні періоди синдрому. Заходи екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі.</p> <p>Біль, контроль болю, м/допомога.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>	<p>1, с. 45-66 1, с.142-145 1, с.82-87 1, с.79-82</p>	<p>Опрацювати теоретичний матеріал</p>	<p>0</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	---	---------------	--------------------	---	--	----------	------------------------

<p>За розкладом 2 год.</p>	<p>Тема 4. Компресійно-роздавлена травма, екстрена медична допомога пораненим на догоспітальному етапі. Ушкодження, що спричинені дією високих та низьких температур: опікова травма, гіпотермія та гіпертермія. Відмороження (обмороження), замерзання. Надання екстреної медичної допомоги пораненим з опіками, що спричинені впливом бойових факторів.</p> <p>Класифікація, патогенез, особливості клінічних проявів компресійно-роздавленої травми. Екстрена медична допомога при компресійно-роздавленій травмі на догоспітальному етапі.</p> <p>Класифікація опікових ран за глибиною ураження. Діагностика глибини і площі опіку: зовнішні ознаки змертвіння тканин; ознаки порушення кровообігу; стан больової та температурної чутливості.</p> <p>Методи визначення площі опіків у польових умовах.</p> <p>Клінічні ознаки опікової травми (опікова хвороба). Опіковий шок (ОШ), ступені тяжкості опікового шоку.</p> <p>Причини і частота термічних опіків у сучасній війні. Особливості опіків унаслідок дії ядерної зброї та запалювальних сумішей. Заходи екстреної медичної допомоги при опіках догоспітальному етапі.</p> <p>Клінічні ознаки та медична допомога на догоспітальному етапі при гіпотермії і гіпертермії.</p> <p>Обмороження, замерзання: періоди, ступені. "Траншейна стопа". Заходи</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>	<p>1, с. 135-138 1, с.148-165</p>	<p>Опрацювати теоретичний матеріал</p>	<p>0</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	---	---------------	--------------------	---------------------------------------	--	----------	------------------------

	медичної допомоги при обмороженнях. Профілактика та лікування обморожень і замерзань на етапах медичної евакуації.						
За розкладом 2год.	<p>Тема 5. Бойовий стрес, гостра реакція на стрес та посттравматичні стресові розлади: ознаки, профілактика, немедикаментозне та медикаментозне лікування військовослужбовців з ГРС та ПТСР в бойових умовах на догоспітальному етапі. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.</p> <p>Визначення понять гостра реакція на стрес і посттравматичний стресовий розлад та їх базові симптоми.</p> <p>Стресори бойового стресу: прямі бойові стресори, опосередковані та стресори, пов'язані з військовою службою.</p> <p>Варіанти реалізації бойового стресу. Базові симптоми ГРС та ПТСР: повторне переживання, уникнення і емоційне заціпеніння, надмірне збудження.</p> <p>Виявлення ГРС та ПТСР у військовослужбовців на догоспітальному етапі. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами.</p> <p>Немедикаментозне та медикаментозне</p>	Лекція	Презентація	1, с. 88-91 1, с.186-194	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	<p>лікування військовослужбовців з ГРС та ПТРС та моніторинг пацієнтів на догоспітальному етапі.</p> <p>Судомний синдром. Клонічні та тонічні судоми, причини їх розвитку, клініка, діагностика. Екстрена медична допомога при судомному синдромі на догоспітальному етапі.</p>						
За розкладом 2 год.	<p>Тема 6. Поняття про зброю масового ураження. Радіаційні ураження. Променева хвороба. Особливості хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин, механізм дії. Ураження бойовими отруйними речовинами. Особливості надання екстреної медичної допомоги в осередку радіаційного та хімічного ураження у бойових умовах.</p> <p>Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Уражаючі фактори ядерної зброї. Стисла характеристика біологічної дії іонізуючого випромінювання.</p> <p>Основи патогенезу променевої хвороби. Клінічна класифікація гострої променевої хвороби (ГПХ). Клінічна картина ГПХ 1, 2, 3 та 4 ступенів. Рання діагностика ГПХ. Характеристика можливих санітарних втрат. Комбіновані радіаційні ураження.</p> <p>Поняття про хімічну зброю. Класифікації бойових отруйних речовин. Ураження бойовими отруйними речовинами. Шляхи проникнення в організм та механізм дії. Клінічна картина уражень різними типами отруйних речовин.</p>	Лекція	Презентація	2, с.286-320	Опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	Екстрена медична допомога на догоспітальному етапі в осередку радіаційного та хімічного ураження у бойових умовах.						
За розкладом 2 год.	<p>Тема 7. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.</p> <p>Завдання та організація Державної служби медицини катастроф (ДСМК). Заклади та формування ДСМК. Чинні законодавчі акти України, їх основні положення. Закон України “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”, його основні положення.</p> <p>Суть системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайний період. Умови реалізації сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (НС).</p> <p>Класифікація транспортних катастроф. Основні види уражень, Розміри</p>	Лекція	Презентація	3, с. 80-97 3, с. 38-61	Опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

	санітарних втрат та організація ЕМД під час різних видів транспортних катастроф. Робота бригад і загонів екстреної медичної допомоги, інших медичних формувань у районах масового ураження людей. Особливості роботи парамедика в екстремальних умовах.						
За розкладом 2 год.	<p>Тема 8. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-евакуаційні заходи в осередку хімічного ураження.</p> <p>АЕС та радіаційно-небезпечні об'єкти України. Радіаційна аварія, класифікація, фази розвитку, варіанти аварійного опромінення, радіаційні втрати.</p> <p>Основні принципи надання медичної допомоги персоналу та населенню під час аварії на АЕС та радіаційно-небезпечних об'єктах.</p> <p>Хімічні сполуки, що мають високу токсичність(СДОР). Токсикологічна класифікація СДОР, симптоми отруєння. Зона хімічного зараження (ЗХЗ) та осередок хімічного ураження (ОХУ), їх медико – тактична характеристика.</p> <p>Особливості осередків ураження різними СДОР, формування санітарних втрат. Основні принципи надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційне забезпечення.</p>	Лекція	Презентація	3, с. 269-298 3, с. 300-325	Опрацювати теоретичний матеріал	0	Згідно розкладу

<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 1. Організація екстреної медичної допомоги пораненим та хворим на догоспітальному етапі у бойових умовах.</p> <p>Розшук поранених на полі бою. Способи наближення стрільців-санітарів та санітарного інструктора роти до поранених залежно від умов місцевості, погоди, часу доби та характеру бойової обстановки. Роль самопомоги та взаємодопомоги в сучасному бою. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття.</p> <p>Надання домедичної та медичної допомоги пораненим на полі бою.</p> <p>Заходи домедичної допомоги у секторі обстрілу: переведення з положення на спині в положення на животі (стабільне) і тимчасова зупинка зовнішньої масивної кровотечі.</p> <p>Заходи домедичної допомоги в секторі укриття: контроль зупинки кровотечі, первинний огляд пораненого, вторинний огляд пораненого відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів, закриття ран грудної клітки (при пневмотораксі), підготовка до транспортування пораненого в безпечну зону.</p> <p>Протоколи надання медичної допомоги пораненим та хворим, залежно</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття.</p> <p>Тема 1.</p>	<p>1, с. 8-34</p> <p>Електронні посібники.</p> <p>Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.</p> <p>https://www.zhimi.org.ua</p> <p>Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 1.</p> <p>Самостійна робота до теми 1:</p> <p>Надання само- та взаємодопомоги у секторах обстрілу та укриття. Медико-тактична характеристика індивідуальних засобів медичного оснащення.</p> <p>Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора.</p> <p>Організація надання долікарської допомоги пораненим і ураженим у медичному пункті батальйону (МПБ)</p> <p>(доповіді, реферати, есе, презентації, кодування інформації тощо)</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	---	--------------------------	--	--	---	----------------	------------------------

	<p>від тактичної обстановки. Порядок надання медичної допомоги «під вогнем». Порядок надання медичної допомоги «в укритті» за алгоритмом CABCDE.</p> <p>Медико-тактична характеристика індивідуальних та групових засобів медичного оснащення.</p>						
<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 2. Медичне сортування поранених та хворих на догоспітальному етапі у бойових умовах. Принципи обстеження та надання домедичної та медичної допомоги пораненим на полі бою.</p> <p>Попереднє сортування поранених в осередку виникнення санітарних втрат. (на полі бою), дії парамедика.</p> <p>Первинне сортування та категорії сортування: термінові (червоні), відкладені (жовті), легкі (зелені), безнадійні (чорні або фіолетові). Критерії визначення категорій сортування поранених: крововтрата і локалізація поранень, загальний стан (дихання, кровообіг, свідомість).</p> <p>Розподіл поранених на групи з відповідним маркуванням і заповненням польової медичної картки. Сортувальні марки.</p> <p>Проведення медичного сортування в медичному пункті батальйону за різних умов. Визначення пріоритету в наданні медичної допомоги, сортувальна методика для оцінки тяжкості стану пораненого.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття.</p> <p>Тема 2.</p>	<p>1, с. 66-77</p> <p>Електронні посібники.</p> <p>Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.</p> <p>https://www.zhirm.org.ua</p> <p>Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 2.</p> <p>Самостійна робота до теми 2:</p> <p>Сортування поранених та хворих на медичному пункті батальйону. Види медичного сортування: внутрішньо-пунктове та евакуаційно-транспортне.</p> <p>Послідовність проведення медичного сортування та евакуації поранених і травмованих на догоспітальному</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>

	<p>Проведення первинного медичного огляду поранених у бойових умовах згідно алгоритму CABABCDE.</p> <p>Проведення вторинного медичного огляду, шкала ком Глазго. Збір анамнезу життя пораненого (хворого) за схемою AMPLE.</p>				етапі. Принципи медичного сортування.			
За розкладом 4 год.	<p>Тема 3. Принципи усунення станів безпосередньої загрози для життя: масивної крововтрати, порушення прохідності дихальних шляхів, розладів дихання.. Мінно-вибухова травма. Травматичний шок. Біль. Контроль болю.</p> <p>Крововтрата. Перша медична допомога пораненим, тимчасове зупинення зовнішньої кровотечі.</p> <p>Порушення прохідності дихальних шляхів та розлади дихання. Усунення асфіксії шляхом звільнення верхніх дихальних шляхів від слизу, крові, сторонніх тіл, надання відповідного положення тілу (у разі западання язика, блювання, значної носової кровотечі) і проведення штучної вентиляції легень (ШВЛ) способом рот до рота і рот до носа. Пневмоторакс.</p> <p>Мінно-вибухова травма, особливості локалізації ушкоджень, принципи надання допомоги при вогнепальних пораненнях на до госпітального етапі.</p> <p>Екстрена медична допомога пораненим у стані травматичного шоку. Клініка в різні періоди синдрому. Зміст</p>	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття. Тема 3.	1, с. 45-66 с. 79-87 с. 142-145	<p>Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.</p> <p>https://www.zhiu.org.ua</p> <p>Інтранет ЖМІ</p>	Опрацювати навчальний матеріал до теми 3.	6 балів	Згідно розкладу
					Опрацювати навчальний матеріал до теми 3.			
					Самостійна робота до теми 3: Заходи екстреної медичної допомоги потерпілим хірургічного профілю на догоспітальному етапі в бойових умовах. (сектор обстрілу та сектор укриття). Військово польова хірургія.			
					Причини й частота виникнення травматичного шоку в умовах сучасної війни. Етіологія й патогенез синдрому			

	протишокових заходів на полі бою та у МПБ. Біль, контроль болю, надання допомоги при болю. Принципи знеболення.				травматичного токсикозу. Особливості поранень в зоні бойових дій в Україні.		
За розкладом 4 год.	<p>Тема 4. Компресійно-роздавлена травма, екстрена медична допомога пораненим на догоспітальному етапі. Ушкодження, що спричинені дією високих та низьких температур: опікова травма, гіпотермія та гіпертермія. Відмороження (обмороження), замерзання. Надання екстреної медичної допомоги пораненим з опіками, що спричинені впливом бойових факторів.</p> <p>Екстрена медична допомога пораненим при компресійно-роздавленій травмі на догоспітальному етапі. Клініка в різні періоди компресійно-роздавленої травми. Заходи екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі.</p> <p>Класифікація опіків за глибиною ураження. Патогенез і клініка опікової хвороби. Методи визначення площі опіків у польових умовах.</p> <p>Візуальне визначення ступеня опіку. Визначення площі опіку за правилом дев'яток (Уоллеса) та правилом долоні (Глумова).</p> <p>Опіковий шок та заходи медичної</p>	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття. Тема 4.	1, с. 135-138 1, с. 148-165 Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. https://www.zhirm.org.ua Інтранет ЖМІ	Опрацювати навчальний матеріал до теми 4. Самостійна робота до теми 4: Причини й частота термічних опіків у сучасній війні. Опіки дихальних шляхів. Особливості опіків унаслідок дії ядерної зброї та запалювальних сумішей. Профілактика обморожень під час бойових дій.	6 балів	Згідно розкладу

	<p>допомоги при опіках.</p> <p>Ураження електричним струмом у бойових умовах. Особливості опіків, що викликані напалмом.</p> <p>Гіпотермія та гіпертермія, обмороження: клініка, діагностика. "Траншейна стопа". Заходи екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі.</p>						
<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 5. Бойовий стрес, гостра реакція на стрес та посттравматичні стресові розлади: ознаки, профілактика, немедикаментозне та медикаментозне лікування військовослужбовців з ГРС та ПТРС в бойових умовах на догоспітальному етапі. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами. Судомний синдром, причини розвитку, допомога. Отруєння алкоголем та його сурогатами.</p> <p>Бойовий стрес та бойова втома. Основні принципи роботи з бойовим стресом. Критерії бойового стресу легкого та важкого ступеню. Екстрена медична допомога на догоспітальному етапі. Профілактика посттравматичного стресового розладу. Медичне сортування військовослужбовців з психічними та поведінковими розладами.</p> <p>Судомний синдром. Клонічні та тонічні судоми, причини їх розвитку. Екстрена медична допомога при</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття. Тема 5.</p>	<p>1, с. 217-248 1, с. 133-170</p> <p>Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. https://www.zhnm.org.ua Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 5.</p> <p>Самостійна робота до теми 5:</p> <p>Профілактика бойового стресу та посттравматичного стресового розладу. Робота з сім'ями комбатантів. Психогігієна спілкування з мирним населенням у зонах локальних бойових конфліктів.</p> <p>Заходи екстреної медичної допомоги потерпілим</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>

	судомному синдрому на догоспітальному етапі.				терапевтичного профілю на догоспітальному етапі в бойових умовах. (сектор обстрілу та сектор укриття). Військово польова терапія. Отруєння алкоголем та його сурогатами. Профілактика зловживання алкоголем.		
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 6. Поняття про зброю масового ураження. Променева хвороба. Радіаційні ураження. Особливості хімічної зброї. Класифікація бойових отруйних речовин, механізм дії. Ураження бойовими отруйними речовинами. Особливості надання екстреної медичної допомоги в осередку радіаційного та хімічного ураження у бойових умовах.</p> <p>Клінічна класифікація гострої променевої хвороби (ГПХ). Клінічна картина ГПХ 1, 2, 3 та 4 ступенів.</p> <p>Рання діагностика ГПХ. Перша медична та долікарська (фельдшерська) допомога ураженим. Комбіновані радіаційні ураження. Особливості патогенезу й клініки. Медичне сортування потерпілих із радіаційними ураженнями. Діагностика. Обсяг допомоги на догоспітальному етапі.</p> <p>Ураження бойовими отруйними речовинами. Шляхи проникнення в організм та механізм дії. Клінічна картина уражень різними типами отруйних речовин. Обсяг допомоги на догоспітальному етапі.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема 6.</p>	<p>2, с. 286-320</p> <p>Електронні посібники.</p> <p>Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.</p> <p>https://www.zhi.m.org.ua</p> <p>Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 5.</p> <p>Самостійна робота до теми 6:</p> <p>Іонізуюче випромінювання, основні характеристики та дія на організм людини.</p> <p>Характеристика ядерної зброї.</p> <p>Радіаційні ураження.</p> <p>Індивідуальні та групові засоби захисту в осередку радіаційного ураження.</p> <p>Історія виникнення хімічної зброї.</p> <p>Класифікація бойових отруйних речовин.</p> <p>Характеристика бойових отруйних речовин.</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	--	--------------------------	--	---	---	----------------	------------------------

<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 7. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.</p> <p>Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях: способи розшуку, укладання, перенесення та доставляння потерпілих до транспорту.</p> <p>Медичне сортування та медична евакуація.</p> <p>Види медичної допомоги, основні вимоги до них та їх обсяг: перша медична допомога, долікарська допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована медична допомога, спеціалізована медична допомога. Особливості надання догоспітальних видів медичної допомоги дітям.</p> <p>Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів. Робота парамедика в складі загонів і бригад екстреної медичної допомоги в районах транспортних</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема 7.</p>	<p>3, с. 80-97 3, с.38-60 3, с.222-260</p> <p>Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. https://www.zhim.org.ua Інtranет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 7.</p> <p>Самостійна робота до теми 7:</p> <p>Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів.</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	---	--------------------------	--	--	---	----------------	------------------------

	<p>катастроф.</p> <p>Заходи першої медичної та долікарської допомоги в ході рятувальних робіт в разі травм, кровотеч, термічних опіків.</p> <p>Особливості надання медичної допомоги в разі переохолодження, перегрівання та комбінованих уражень.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 8. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-евакуаційні заходи в осередку хімічного ураження.</p> <p>Характеристика чинників радіаційної небезпеки на різних етапах радіаційної аварії. Основні шляхи та медичні наслідки їхнього впливу на людину.</p> <p>Нормування радіаційної безпеки. Радіаційний контроль в умовах радіаційної аварії. Прилади дозиметричного контролю та правила роботи з ними.</p> <p>Заходи та засоби захисту населення під час радіаційних аварій (колективні та індивідуальні).</p> <p>Основні принципи надання медичної допомоги персоналу та населенню під час аварії на АЕС та радіаційно-небезпечних об'єктах.</p> <p>Основні принципи і методи лікування гострих отруєнь СДОР. Основні симптоми отруєнь, перша медична і долікарська допомога при отруєннях СДОР: аміаком, оксидом вуглецю, хлором, сірковуглецем, синильною кислотою, метаболічними отрутами тощо.</p> <p>Заходи та засоби захисту (індивідуальні та колективні) при аваріях з викидом СДОР.</p> <p>Робота парамедика в складі бригаад екстреної медичної допомоги в осередку хімічного ураження.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема 8.</p>	<p>3, с. 269-298 3, с. 300-325</p> <p>Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. https://www.zhnm.org.ua Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 8.</p> <p>Самостійна робота до теми 8: Характеристика чинників радіаційної небезпеки на різних етапах радіаційної аварії. Основні шляхи та медичні наслідки їхнього впливу на людину.</p> <p>Загальні принципи лікування гострих отруєнь. Характеристика деяких СДОР, що спостерігаються найчастіше, симптоми отруєння. Основні принципи надання догоспітальних видів медичної допомоги.</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	--	--------------------------	--	--	--	----------------	------------------------

	<p>Техніка безпеки особового складу бригад екстреної медичної допомоги під час ліквідації осередків радіаційного та хімічного ураження та їхніх наслідків.</p> <p>Прилади хімічної розвідка та правила роботи з ними.</p>						
<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 9. Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості, екстрена медична допомога в районах стихійних лих. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організація режимно-обмежувальних заходів в епідемічних осередках.</p> <p>Організація екстреної медичної допомоги в районах стихійних лих. Характер санітарних втрат. Вибір місця для розгортання і роботи медичного формування у районі стихійних лих.</p> <p>Екстрена медична допомога при кровотечах, переломах, пораненнях, та інших травмах.</p> <p>Екстрена медична допомога при забитті, контузії, синдромі тривалого роздавлювання, травматичному шоку, при опіках та обмороженнях.</p> <p>Надання допомоги при електротравмі, утопленні, загальному охолодженні.</p> <p>Особливості роботи парамедика в складі бригад екстреної медичної допомоги під час катастроф природного походження.</p> <p>Техніка безпеки особового складу бригад екстреної медичної допомоги в</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема 9.</p>	<p>3, с. 15-35 3, с. 325-338 3, с. 345-349</p> <p>Електронні посібники. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.</p> <p>https://www.zhi.m.org.ua Інтранет ЖМІ</p>	<p>Опрацювати навчальний матеріал до теми 9.</p> <p>Самостійна робота до теми 9:</p> <p>Медико-тактична характеристика атмосферних, гідросферних та літосферних природних небезпек: можливий характер патологій, санітарно-гігієнічний та епідеміологічний стан територій, наявність лікувально-профілактичних заходів, шляхів евакуації.</p> <p>Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні</p>	<p>6 балів ІДРС 6 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>

	<p>районах стихійних лих.</p> <p>Санітарно-епідеміологічна розвідка, оцінювання епідемічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації, медичне обстеження, виявлення інфекційних захворювань, локалізація і ліквідація осередків інфекції.</p> <p>Організація харчування, водопостачання та комунального обслуговування населення в разі загрози або виникнення надзвичайної ситуації біологічного походження.</p>				<p>заходи в осередках катастроф: ізоляція хворих, медичне спостереження за контактними, дезінфекція, дезінсекція та дератизація тощо.</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--

<p>За розкладом 4 год.</p>	<p>Тема 10. Підсумковий модульний контроль</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема. ПМК.</p>	<p>1, с. 8-91 1, с. 135-194 2, с. 286-320 3, с. 15-97 3, с. 222-349</p> <p>Електронні посібники.</p> <p>https://www.zhi.m.org.ua Інтранет ЖМІ</p>	<p>Вирішення тестових та ситуаційних завдань, демонстрація практичних навичок та вмінь.</p>	<p>40 балів</p>	<p>Згідно розкладу</p>
----------------------------	---	--------------------------	---	--	---	-----------------	------------------------

2.11. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної дисципліни, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється: **«відмінно»** – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; **«добре»** – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; **«задовільно»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; **«незадовільно з можливістю повторного складання»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій»

Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота									ІДРС	ПМК	Сума
Модуль 1									6	40	100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9			
6	6	6	6	6	6	6	6	6			
54											

Примітка: T1, T2...T6 – тема практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

Оцінювання студента відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

2.12. Рекомендована література

Базова:

1. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Середа І.К., Швець А.В. // За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2018. – 212 с.
2. Військово-медична підготовка : підруч. для студ. вищих мед. (фармац.) навч. закл. України I-IV рівнів акредитації / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк ; за ред. М. І. Бадюка. – 2-е вид., допов. – Київ : МП Леся, 2016. – 481 с.
3. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги : навч. посіб. / В. С. Тарасюк, М. В. Матвійчук, В. В. Паламар [та ін.] ; за ред. В. С. Тарасюка. - К. : ВСВ Медицина, 2015. – 528 с.
4. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – Київ. – 2017. – 400 с.
5. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 396 с.
6. Закон України №2801-ХІІ від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
7. Закон України №5081-VI від 09.12.2015 р. «Про екстрену медичну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
8. Наказ директора Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України від 24.02.2017 № 3 «Про затвердження Тимчасового порядку організації надання невідкладної (екстреної) медичної допомоги у Збройних Силах України».
9. Наказ Міністерства оборони України від 11.05.2017 р. № 261 «Про затвердження Порядку постачання медичного майна Збройним Силам України в мирний час».
10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2014 р. № 34 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.05.2012 р. № 366 «Про затвердження Загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації».
12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016 р. № 121 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі».

Допоміжна:

1. Невідкладна терапевтична допомога у військових частинах (закладах) Збройних Сил України: методичні рекомендації / 1-е вид., [Ю.М. Астапов, М.П. Бойчак; Я.П. Гончаров та ін.]; затверджено директором ВМД МО України у 2016 р. – К.: 2016. – 119 с.
2. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації / За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2014. – 492 с.

3. Планування медичного забезпечення механізованого батальйону в умовах ведення оборонного бою / Бадюк М.І., Солярик В.В., Ковида Д.В., Козачок В.Ю., Серета І.К., Микита О.О., Бірюк І.Г. – К. : «МП Леся», 2016. – 96 с.
4. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2): підготовка військовослужбовця з тактичної медицини. – К.: МП Леся, 2015. – 148 с.
5. Стандарт підготовки: Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї) (видання 1). – К.: МП Леся, 2015. – 416 с.
6. Стеблюк В.В. Розлади психічного здоров'я військовослужбовців в умовах застосування збройних сил: превенція, первинна діагностика, домедична та перша медична допомога / посібник для командирів, фахівців служби морально-психологічного забезпечення, медичних працівників військової ланки // В.В. Стеблюк, І.Ф. Гончаренко, А.В. Швець та ін. – К., 2017. – 52 с.
7. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.

Викладач _____

(підпис)